

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ QUỐC PHÒNG

HỌC VIỆN KỸ THUẬT QUÂN SỰ

HOÀNG MINH HUỆ

**CẢI CÁCH HÀNH CHÍNH TRONG QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ
KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ Ở BỘ CÔNG AN**

Chuyên ngành: Chỉ huy, quản lý kỹ thuật

Mã số: 62 86 02 14

LUẬN ÁN TIẾN SĨ QUÂN SỰ

2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, dẫn chứng là trung thực, kết quả nghiên cứu của luận án chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả luận án

Hoàng Minh Huệ

LỜI CẢM ƠN

NCS xin bày tỏ lòng biết ơn tới hai Thầy hướng dẫn luận án: Trung tướng, PGS.TS Phạm Minh Chính, Ủy viên BCH TW Đảng, nguyên Thứ trưởng Bộ Công an nay là Bí thư Tỉnh ủy Quảng Ninh và Thiếu tướng, PGS.TS Vũ Thanh Hải, Phó Giám đốc Học viện KTQS đã hết lòng tận tình hướng dẫn, giúp đỡ NCS hoàn thành luận án này.

NCS xin bày tỏ lòng biết ơn tới Thầy Đại tá, PGS.TS Hương Xuân Thạch, và các Thầy/Cô Khoa CHTMKT, Học viện KTQS đã tạo mọi điều kiện thuận lợi cho NCS trong học tập cũng như trong nghiên cứu khoa học hoàn thành luận án.

NCS xin bày tỏ lòng biết ơn tới Thiếu tướng Tạ Duy Hiền và các đồng chí Cục Quản lý KH-CN&MT là cơ quan tôi đang công tác đã tạo mọi điều kiện cho tôi về thời gian để học tập và hoàn thành luận án.

NCS xin bày tỏ lòng biết ơn tới Trung tướng, GS.TS Nguyễn Ngọc Thanh; Trung tướng, PGS.TS Vũ Văn Kiều; Thiếu tướng, PGS.TS Cao Tiến Hinh; Thiếu tướng, TS Nghiêm Xuân Dũng; Đại tá, PGS.TS Phạm Huy Dương... là những người đã luôn dành thời gian quý báu của mình chỉnh sửa cho NCS từng câu, từng chữ trong luận án.

NCS xin bày tỏ lòng biết ơn tới ThS Cao Thị Thương Huyền cùng với toàn thể gia đình đã luôn chăm lo, động viên, chia sẻ giúp đỡ tôi hoàn thành luận án.

Mặc dù, NCS đã có nhiều cố gắng, song bản luận án chắc chắn sẽ còn nhiều sai sót. Kính mong nhận được sự quan tâm, chỉ bảo của các Thầy/Cô, sự đóng góp của các nhà khoa học, các đồng chí, đồng nghiệp và những người quan tâm để NCS nâng cao chất lượng luận án và hoàn thiện hơn nữa những nghiên cứu khoa học của mình./.

Trân trọng!

Hà Nội, ngày 12 tháng 08 năm 2014

Tác giả

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
Chương 1. TỔNG QUAN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU	7
1.1. Tổng quan các mô hình và xu thế cải cách hành chính trong quản lý nhà nước về khoa học và công nghệ trên thế giới.....	7
1.2. Tổng quan cải cách hành chính trong lĩnh vực quản lý nhà nước về khoa học và công nghệ ở nước ta nói chung và ở Bộ Công an ..	14
1.3. Các công trình nghiên cứu có liên quan.....	19
1.4. Phương hướng nghiên cứu của luận án.....	28
Chương 2. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CẢI CÁCH HÀNH CHÍNH TRONG QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ	30
2.1. Những vấn đề cơ bản của cải cách hành chính trong quản lý nhà nước về khoa học và công nghệ	30
2.2. Thực trạng chung cải cách hành chính trong quản lý nhà nước về khoa học và công nghệ ở nước ta.....	53
2.3. Thực trạng cải cách hành chính trong quản lý nhà nước về khoa học và công nghệ ở Bộ Công an.....	65
Chương 3. GIẢI PHÁP CẢI CÁCH HÀNH CHÍNH TRONG QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ Ở BỘ CÔNG AN	96
3.1. Quan điểm cải cách hành chính trong quản lý nhà nước về khoa học và công nghệ ở Bộ Công an.....	96
3.2. Mục tiêu cải cách hành chính trong quản lý nhà nước về khoa học và công nghệ ở Bộ Công an.....	101
3.3. Giải pháp cải cách hành chính trong quản lý nhà nước về khoa học và công nghệ ở Bộ Công an.....	103
Chương 4. KIỂM TRA KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ BÀN LUẬN	156
4.1. Kiểm tra kết quả nghiên cứu.....	156
4.2. Bàn luận.....	161
KẾT LUẬN.....	161
KIẾN NGHỊ	167
DANH MỤC CÔNG TRÌNH CỦA TÁC GIẢ.....	168
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	170
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

* Tiếng Việt:

CAND : Công an Nhân dân

CCHC : Cải cách hành chính

CNTT : Công nghệ thông tin

CSDL : Cơ sở dữ liệu

KH&CN : Khoa học và công nghệ

NCS : Nghiên cứu sinh

QLNN : Quản lý Nhà nước

* Tiếng Anh:

R&D : Nghiên cứu và triển khai

DANH MỤC CÁC BẢNG

Tên bảng	Trang
Bảng 1.1. Triết lý cải cách KH&CN	16
Bảng 2.1. Phiếu điểm đánh giá xét chọn đề tài	78
Bảng 2.2. Phiếu điểm đánh giá nghiệm thu đề tài	80
Bảng 4.1. Bảng xin ý kiến chuyên gia	157
Bảng 4.2. Quy ước xếp hạng theo trọng số các chuyên gia	158
Bảng 4.3. Bảng thứ tự đánh giá của các chuyên gia	158

DANH MỤC CÁC HÌNH

Tên hình	Trang
Hình 2.1. Sơ đồ tổ chức bộ máy quản lý KH&CN	67
Hình 2.2. Sơ đồ tổ chức các Hội đồng khoa học	67
Hình 3.1. Menu chức năng phần mềm	147
Hình 3.2. Chức năng quản lý thực hiện đề tài	148
Hình 3.3. Chức năng tìm kiếm đề tài	149
Hình 3.4. Chức năng báo cáo đề tài	149
Hình 3.5. Giao diện tổng thể phần mềm	150
Hình 3.6. Thuyết minh đề tài	150
Hình 3.7. Xét duyệt đề tài	151
Hình 3.8. Hội đồng xét duyệt	151
Hình 3.9. Nhập mới CSDL nhà khoa học	152
Hình 3.10. Tìm kiếm, thống kê	153

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Cải cách hành chính (CCHC) là vấn đề mang tính toàn cầu, thu hút sự quan tâm của tất cả các quốc gia trên thế giới. Các quốc gia luôn xem CCHC là một trong những động lực quan trọng thúc đẩy tăng trưởng kinh tế và phát triển các mặt đời sống xã hội. CCHC cũng là một nội dung cốt yếu để nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động quản lý nhà nước (QLNN).

Ở nước ta, CCHC là một chủ trương lớn được Đảng và Nhà nước dành sự quan tâm đặc biệt, các cấp, các ngành tích cực triển khai thực hiện. Từ Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI đến nay, trong các văn kiện của Đảng đều nhấn mạnh nhiệm vụ CCHC. Trong Chiến lược phát triển đất nước đến năm 2020, Đảng ta xác định CCHC là nội dung quan trọng trong cải cách thể chế, là một trong 3 khâu đột phá chiến lược để phát triển đất nước.

Trong lĩnh vực QLNN về khoa học và công nghệ (KH&CN) ở nước ta nói chung và ở Bộ Công an nói riêng, ngoài những kết quả đã đạt được, còn những tồn tại, bất cập như: khâu lập kế hoạch KH&CN dàn trải, thiếu trọng tâm, trọng điểm chưa theo kịp nhu cầu nghiên cứu; khâu đánh giá nghiên cứu khoa học còn chung chung chưa đánh giá được bản chất của kết quả nghiên cứu; tài chính cho khoa học thì quá phức tạp và không phù hợp với đặc thù của công tác nghiên cứu; hoạt động thông tin KH&CN còn manh mún, khép kín; phương thức quản lý KH&CN còn thủ công, đơn sơ, cơ chế “xin - cho” còn khá nặng nề... Cần thiết phải CCHC trong QLNN về KH&CN ở Bộ Công an để nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động KH&CN. Tuy nhiên, đến nay vẫn chưa có một công trình khoa học nào nghiên cứu chuyên sâu và tổng thể về vấn đề này.

Bởi vậy, việc nghiên cứu đề tài: “*Cải cách hành chính trong quản lý nhà nước về khoa học và công nghệ ở Bộ Công an*” là vấn đề mang tính cấp thiết có giá trị cả về lý luận và thực tiễn.

2. Mục tiêu và nhiệm vụ nghiên cứu

2.1. Mục tiêu nghiên cứu

Mục tiêu nghiên cứu tổng quát của luận án là nghiên cứu lý luận, thực tiễn và đề xuất giải pháp đồng bộ, khả thi về CCHC trong QLNN về KH&CN ở Bộ Công an nhằm góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động KH&CN ngành Công an, trong đó tập trung vào các giải pháp để sử dụng có hiệu quả kinh phí đầu tư và tạo môi trường thuận lợi cho các tổ chức và cá nhân tham gia công tác nghiên cứu bằng nguồn ngân sách nhà nước.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Nghiên cứu cơ sở lý luận về CCHC trong QLNN về KH&CN: xây dựng các khái niệm công cụ của luận án để thống nhất nhận thức về: CCHC, QLNN, CCHC trong QLNN về KH&CN; đồng thời làm rõ các đặc điểm của QLNN về KH&CN nói chung, và ở Bộ Công an nói riêng; các chủ trương của Đảng và Nhà nước ta về CCHC.

- Nghiên cứu cơ sở thực tiễn: đánh giá thực trạng CCHC trong QLNN về KH&CN ở nước ta nói chung và ở Bộ Công an nói riêng; phân tích các kết quả đạt được, chỉ ra các tồn tại, bất cập và nguyên nhân.

- Đề xuất các giải pháp CCHC trong QLNN về KH&CN ở Bộ Công an.

3. Đối tượng nghiên cứu

Công tác hành chính và CCHC trong QLNN về KH&CN ở Bộ Công an.

4. Phạm vi nghiên cứu

Luận án nghiên cứu xây dựng luận cứ khoa học cho những giải pháp CCHC trong QLNN về KH&CN đến năm 2020 được giới hạn trong khuôn khổ những quan điểm cơ bản về CCHC của Đảng, Nhà nước và của Bộ Công an.

Nội dung QLNN về KH&CN, tập trung vào các khâu hành chính trong quản lý nghiên cứu và triển khai (R&D) bằng nguồn ngân sách nhà nước.

Mẫu khảo sát chủ yếu được tiến hành tại Tổng cục Hậu cần – Kỹ thuật, Viện Chiến lược và khoa học Công an là hai đơn vị đang thực hiện chức năng QLNN về KH&CN ở Bộ Công an và một số Tổng cục, các Học viện, Nhà trường trong Công an Nhân dân (CAND). Các đơn vị khác, luận án sử dụng số liệu từ các báo cáo tổng kết hằng năm qua các tài liệu hội nghị, hội thảo của ngành Công an.

Thời gian khảo sát số liệu: từ năm 2006 - 2013.

5. Phương pháp nghiên cứu

Trên cơ sở quán triệt các quan điểm của Đảng, Nhà nước về CCHC nói chung và CCHC trong QLNN về KH&CN nói riêng; và các quan điểm của Bộ Công an về CCHC, kế thừa tinh hoa các công trình nghiên cứu có liên quan, đề tài vận dụng các phương pháp nghiên cứu:

- Phương pháp nghiên cứu tài liệu: phân tích các tài liệu có liên quan đến luận án từ đó thu thập thông tin, kế thừa kinh nghiệm về quản lý KH&CN của các quốc gia trên thế giới và của nước ta vận dụng trong ngành Công an.

- Phương pháp điều tra xã hội: thiết kế các mẫu phiếu điều tra và gửi xin ý kiến tới các chuyên gia, tổ chức có liên quan để thu thập thông tin về thực trạng và giải pháp CCHC trong QLNN về KH&CN ở Bộ Công an.

- Phương pháp chuyên gia, trong đó kết hợp cả phương pháp phỏng vấn và phương pháp hội đồng, thông qua các trao đổi bàn tròn giữa nhóm chuyên gia, kết hợp với phương pháp Delphi với nhóm nhỏ chuyên gia dưới dạng chính thức và phi chính thức.

Trong các phương pháp, tác giả tận dụng tối đa phương pháp phỏng vấn và phỏng vấn sâu các chuyên gia thuộc các ngành khác nhau, trong đó rất coi trọng việc phân tích sâu và không thiên vị các ý kiến đối lập về quan điểm khoa

học giữa các chuyên gia; đồng thời kiểm tra các ý kiến đối lập bằng phương pháp Delphi, từ đó xây dựng nên tư tưởng khoa học của đề tài.

- *Phương pháp xử lý thông tin:*

+ Dữ liệu định lượng: dùng phương pháp thống kê toán học, phần mềm SPSS.

+ Dữ liệu định tính: sắp xếp, phân loại, tổng hợp theo chương trình Microsoft Excel...

6. Đóng góp mới của luận án

- Xây dựng khái niệm CCHC trong QLNN về KH&CN ở Bộ Công an nhằm thống nhất nhận thức trong thực hiện CCHC đối với lĩnh vực này ở Bộ Công an.

- Đánh giá được thực trạng CCHC trong QLNN về KH&CN ở Bộ Công an trong những năm qua. Chỉ ra những tồn tại, bất cập về: mô hình tổ chức chưa thống nhất, công tác lập kế hoạch chưa phù hợp; khâu đánh giá, xét chọn, nghiệm thu còn chung chung; tài chính cho khoa học cứng nhắc và lỗi thời; thông tin khoa học còn rời rạc; quản lý KH&CN còn thủ công...

- Đề xuất 3 quan điểm chung và 3 quan điểm cụ thể CCHC trong QLNN về KH&CN ở Bộ Công an.

- Đề xuất 6 giải pháp CCHC trong QLNN về KH&CN ở Bộ Công an nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động KH&CN trong CAND, đó là: (1) thống nhất đầu mối cơ quan QLNN về KH&CN; (2) tăng cường chức năng quản lý vĩ mô, chuẩn hóa và công khai hóa bộ thủ tục hành chính trong các khâu công tác QLNN về KH&CN; (3) chuyển từ lập kế hoạch theo năm tài chính sang lập kế hoạch gián tiếp bằng xác định định hướng ưu tiên chiến lược và thông qua cơ chế quỹ KH&CN trong CAND; (4) sửa đổi mẫu Thuyết minh hiện đang sử dụng ở Bộ Công an (theo quy định tại Thông tư 11 ban hành năm 2012); đề xuất khung mẫu logic áp dụng để đánh giá nghiên cứu khoa học trong CAND; (5) đề xuất áp dụng cách mức chi theo công lao động khoa học thay vì tính định mức theo chuyên đề như hiện nay; đề xuất bổ sung một số mục chi mới